

Günümüzde dini istismar ederek gençleri tuzağa düşüren, güç devşirme ve ideolojik çıkar sağlama çabalarına dini alet eden terör örgütlerinden birisi de DEAŞ'tır. Suriye ve Irak'ta yerleşik bulunan bu örgüt, insan kaynağı temin etmek amacıyla sınır komşusu olan ülkemizdeki gençleri hedef olarak görmektedir. DEAŞ ve benzeri yapılarla mücadelede ilk ve en önemli adım, İslâm'ın doğru anlaşılması ve bu örgütlerin hangi İslâmî değerleri kullanarak insanları sömürdüğü'nün bilinmesidir. Elinizdeki çalışma, milletimizi bu konuda bilinçlendirmek, din istismarına dair uyaracak ve Yüce Dinimizi sahih kaynaklardan öğrenmenin önemine işaret etmek üzere hazırlanmıştır.

DEAŞ

DEHŞETE DAYALI BİR DİN İSTİSMARI

2018-06-Y-0003-1472
ISBN 978-975-19-6875-3

Diyanet İşleri Başkanlığının hediyesidir.
Para ile satılmaz.

DEAŞ

**DEHŞETE DAYALI
BİR DİN İSTİSMARI**

DİYANET İŞLERİ BAŞKANLIĞI YAYINLARI: 1472

Halk Kitapları: 323

Koordinasyon

Dini Yayınlar Genel Müdürlüğü

Derleyen

Din İşleri Yüksek Kurulu Başkanlığı

Din Hizmetleri Genel Müdürlüğü

Baskı

Özyurt Matbaacılık

0 312 384 15 36

1. Baskı, Ankara – 2018

Eser İnceleme Komisyon Kararı:

06.04.2018/54

ISBN: 978-975-19-6875-3

2018-06-Y-0003-1472

Sertifika No: 12931

© Diyanet İşleri Başkanlığı

İletişim

Dini Yayınlar Genel Müdürlüğü

Basılı Yayınlar Daire Başkanlığı

Üniversiteler Mah. Dumlupınar Bulvarı

No:147/A 06800 Çankaya/ANKARA

Tel: 0 312 295 72 93 - 94

Faks: 0 312 284 72 88

e-posta: diniyayinlar@diyanet.gov.tr

www.diyanet.gov.tr

Dinî olduklarını ve İslâm'ı temsil ettiklerini iddia ederek bozgunculuk yapan, kan döken ve aslında kendi çıkarları için Müslümanların maddi ve manevi varlığını istismar eden terör örgütleri, en büyük zararı yine Müslüman toplumlara, birlik ve beraberliğimize, geleceğimize ve gençlerimize vermektedir.

Günümüzde dini istismar ederek gençleri tuzağa düşüren, güç devşirme ve ideolojik çıkar sağlama çabalarına dini alet eden terör örgütlerinden birisi de DEAŞ'tır. Suriye ve Irak'ta yerleşik bulunan bu örgüt, insan kaynağı temin etmek amacıyla sınır komşusu olan ülkemizdeki gençleri hedef olarak görmektedir. DEAŞ ve benzeri yapılarla mücadelede ilk ve en önemli adım, İslâm'ın doğru anlaşılması ve bu örgütlerin hangi İslâmî değerleri kullanarak insanları sömürdüğünün bilinmesidir. Elinizdeki çalışma, milletimizi bu konuda bilinçlendirmek, din istismarına dair uyararak ve Yüce Dini-mizi sahih kaynaklardan öğrenmenin önemine işaret etmek üzere hazırlanmıştır.

Din İstismarı Nedir?

“İstismar”, bir kimse ya da grubun iyi niyetini kötüye kullanmak, sömürmek anlamlarına gelir. “Din istismarı”, din sömürüsü yapmak, dine dair kavramlar ve değerler yoluyla insanları aldatarak maddî veya manevî çıkar elde etmek yani kendi menfaatleri için dini kullanmak demektir.

Tarih boyunca birçok kişi ve grup, dinin insanlar üzerindeki etkisinden faydalanarak çeşitli kazançlar elde etmeyi denemiş, din tüccarlığı yapmaktan çekinmemiştir. Bu kişi

Irak işgalinin ardından bölgede uygulanan sinsi politikalar, kesintisiz hâle getirilen şiddet, hapis, işkenceler ve yurtlarından edilen binlerce insan, radikal eğilimli örgütlere istedikleri fırsatı vermiştir.

ve gruplar, kimi zaman ayet ve hadislerin anlamlarını çarpıtmış ve ilgili olmadıkları yerlerde kullanmış, kimi zaman da onları kendi art niyetlerine alet olacak şekilde yanlış yorumlayarak topluma anlatmıştır. Dini istismar edenlerin bir kısmı ise doğrudan dinin kendisini hedef almış ve insanların İslâm'a yönelmemesi için dinî kavramların içini boşaltmayı ve bu

kavramları anlam kaybına uğratmayı bir yöntem olarak benimsemiştir.

Henüz Peygamberimiz hayattayken, Medine’de Mescid-i Nebevi’ye alternatif olarak bir mescit inşa edilmesi ve Müslümanlar arasında ayrımcılık oluşturulması, din istismarının tipik örneklerinden biridir. “Mescid-i Dırâr” olarak adlandırılan bu yapı, Kur’an’da şöyle anlatılır:

“Bir de zararlı faaliyetlerde bulunmak, küfre yardım etmek, müminler arasına ayrılık sokmak için ve öteden beri Allah ve Resûlüne karşı savaşanlara üs olsun diye bir mescit yapanlar vardır. Bunlar, “Bizim iyilikten başka hiçbir kastımız yok” diye de mutlaka yemin ederler. Ama Allah şahitlik eder ki bunlar mutlaka yalancıdırlar.” (Tevbe, 9/107) Allah Teâlâ, *“Onun içinde asla namaz kılma!”* diye Peygamberimizi uyarmış, Müslümanlar arasında bölücülüğe yol açan bu olayı, kıyamete kadar her zaman ortaya çıkabilecek olan istismar ve fitne hareketlerine karşı uyanık olmamız gerektiği konusunda bizlere örnek olarak anlatmıştır. Peygamberimizin bu mescidi inşa edenlere karşı verdiği sert tepki, günümüzde din istismarına yeltenenlere karşı nasıl davranmamız gerektiğini bize göstermektedir.

İslâm tarihinde Kur’an-ı Kerim’in istismarına dair en acı örneklerden birisi Sıffin Savaşı’nda yaşanmıştır. Hâricîler diye anılan şiddet temelli hareket, bu savaşta sözde Kur’an savunucusu gibi görünerek aslında büyük bir fitne ateşi yakmıştır. Benzer şekilde Gulât denilen aşırı Şiî fırkalar, sapkın fikirlerini ayetlerle desteklemeye çalışmaktadır. Son dönem İslâm dünyasında ortaya çıkan Kâdiyânîlik, Bâbîlik,

Bahâilik, Dürzilik gibi gruplar da dini istismar etmekten çekinmemektedir.

Unutulmamalıdır ki sadece Kur'an'ı değil, hadis rivayetlerini, ashab-ı kiramın ve tarihî şahsiyetlerin hayatlarından örnekleri, İslâmî değer ve kavramları istismar eden fırsatçılar dün olduğu gibi bugün de karşımızdadır. Değişik isimler, yayınlar ve söylemlerle İslâm'ı anlatıyor gibi görünen birçok kişi ve grup aslında şahsi çıkarlarına hizmet etmektedir. Dine davet ettiklerini iddia eden bu sahtekârlar, aslında Müslümanların saf ve temiz duygularını sömürmektedir. İslâm'ın temel kaynaklarına ters düşen, akla ve mantığa aykırı, asılsız saf-satalarla, hikâyelerle, rüyalarla, sahte sevap vaatleriyle vatandaşlarımızı aldatmakta, paralarını, evlatlarını, zamanlarını, hatta hayatlarını çalmaktadır.

Din istismarı konusu, bugün İslâm ümmetinin birlik ve beraberliğini tehdit eden ciddi bir güvenlik meselesine de dönüşmüştür. Dinî olduklarını ve İslâm'ı temsil ettiklerini iddia ederek bozgunculuk yapan, kan döken FETÖ, DEAŞ, el-Kaide, Boko Haram gibi terör örgütleri, en büyük zararı Müslüman toplumlara, birlik ve beraberliğimize, geleceğimize ve gençlerimize vermektedir.

Şurası bir gerçektir ki DEAŞ, bir yönüyle uluslararası güç ve iktidar savaşlarının, silah ve petrol ticaretinin ürettiği kukla bir yapıdır. Diğer yönüyle de özellikle batı toplumlarında yaşayan genç nesillerle İslâm'ın rahmet mesajı arasına perde çekmeyi amaçlayan psikolojik bir araçtır.

DEAŞ Nasıl Ortaya Çıktı?

DEAŞ ve benzeri şiddet örgütlerinin son yıllarda artması ve Müslüman gençlerin bu örgütlerin tuzağına düşmesi, dinî değil, iktisadî, siyasî, toplumsal ve kültürel nedenlerden kaynaklanmaktadır. Afganistan ve Irak'ın işgali, 11 Eylül saldırıları, Filistin sorununun çözümsüzlüğe mahkûm edilmesi, Arap Baharı'ndaki demokratik taleplerin anti-demokratik yollarla bastırılması ve dünyanın İslâm coğrafyasında yaşanan zulme sessiz kalması Müslüman ülkelerde ümitsizlik ve çaresizliğin yayılmasına neden olmuştur. Ezilen, en temel haklarından mahrum edilen, baskı altında yaşamaya mecbur bırakılan insanların öfke ve intikam duyguları istismara açık hale gelir. Bilhassa sağlıklı bir din eğitimi de alamayan gençler, içinde buldukları şartları değiştirememenin ve haksızlıkla mücadele etmede yalnız kalmanın acısıyla kolay avlanabilir hâle gelmiştir. Irak işgalinin ardından bölgede uygulanan sinsî politikalar, halkı ırklar veya mezhepler üzerinden bölen ve birbirine düşüren uygulamalar, kesintisiz hâle getirilen şiddet, hapis ve işkenceler, yurtlarından edilen binlerce insan, radikal eğilimli örgütlere istedikleri fırsatı vermiştir. Bir yandan

aşırı yoksulluk, diğer yandan karşılanamayan güç ihtiyacı, DEAŞ adı verilen insanlık dışı bir örgütün ortaya çıkması için her yönden hazır bir zemin oluşturmuştur.

Şurası bir gerçektir ki, DEAŞ, bir yönüyle uluslararası güç ve iktidar savaşlarının, silah ve petrol ticaretinin ürettiği kukla bir yapıdır. Diğer yönüyle de özellikle batı toplumlarında yaşayan genç nesillerle İslâm'ın rahmet mesajı arasına perde çekmeyi amaçlayan psikolojik bir araçtır. Arkasında derin çıkar ilişkilerine dayalı kurnaz, acımasız, barbar bir ittifak vardır. Irk, renk, din, cinsiyet, millet ayrımı gözetmeksizin tüm insanlığa ağır bir bedel ödeten diğer terör örgütleri gibi DEAŞ da inançsız ve vicdansız kanallardan beslenmektedir.

Bugün kendilerini dinin ve Allah'ın yılmaz savaşçısı olarak lanse eden bir avuç insan, sürdürdükleri amansız kavgada insanlığa kan kusturmaktadır. Hiçbir insanî ve ahlâkî değeri tanımayan, vicdanı ve kutsalı olmayan bu insanlar, ideolojik şartlanmışlık içinde yakıp yıkmakta, yok etmekte ve aslında maşa olduklarını fark etmemektedir.

Bu tür eli kanlı bir örgütün Müslümanların yaşadığı bir bölgede ortaya çıkması ve İslâm'a ait öğeleri kullanması tesadüfi değildir.

Örgütün civardaki tüm ülkelerin yönetimleriyle sorunlu olmasına rağmen insan ve finans kaynaklarına rahatlıkla ulaşabilmesi, bizzat Müslüman toplumlari ve gençleri avlamaya yönelik derin bir kurgunun parçası olduğunu kanıtlamaktadır.

Şüphe yok ki, şayet DEAŞ ve benzeri yapılar başka bir dinin yaşandığı bölgede çıkmış olsaydı, o dini kullanacaklardı. Dolayısıyla bu örgütler, dinî bir anlayışın ürünü ya da İslâm'ı şöyle veya böyle yorumlamanın bir sonucu olarak asla değerlendirilemez. Çünkü ortaya koydukları sözde dinî söylem, aslında dinin farklı maksatlarla şiddete araç kılınmasından ibarettir.

DEAŞ'a Kimler Katılıyor?

Örgütün insan kaynağını çoğunlukla gençler oluşturmaktadır. Bu genç kitleyi dört grupta ele almak mümkündür:

Bunlardan birincisi, yıllardır savaş bölgelerinde şiddetin ve vahşetin gölgesinde büyümüş, ciddi anlamda fakirlik çekmiş, insan onuruna yaraşır şartlarda yaşayamamış kişilerdir. Bu kişilerin okuma yazma bile bilmediği, herhangi bir din eğitimi almadığı, aksine yıllar boyunca baskı ve zorbalık gördüğü bilinmektedir.

Örgüte katılan ikinci kitle, “sömürge muhaciri” olarak adlandırılan göçmenlerin çocuklarıdır. Bu çocuklar Avrupa’da doğmuş ve büyümüş, toplum tarafından dışlanma yaşamış, ötekileştirilmiş, aşağılanmış ve özgüvenleri zedelenmiş kişilerdir. Kendilerini ifade etme ve değer görme ihtiyaçları karşılanmayan bu gençlerin, din eğitimi konusunda da yetersiz kaldıkları, hatta bir inanç bunalımı yaşadıkları için radikal dinî söylemlere çabuk aldandıkları bilinmektedir.

Örgütün insan kaynaklarından biri de “sömürge muhaciri” olarak adlandırılan, Avrupa’da doğmuş ve büyümüş, toplum tarafından dışlanmış, ötekileştirilmiş, aşağılanmış ve özgüvenleri zedelenmiş gençlerdir.

Örgüte katılan üçüncü kitle, henüz yeni Müslüman olmuş ve İslâm'ı sahih bir kaynaktan, iyi niyetli ve donanımlı kimselerden öğrenme fırsatı bulamamış gençlerdir. İslâm'ın rahmet dini olduğunu anlayamamış, hikmet ve erdemden, itidal ve ferasetten beslenememiş bu gençlerin, dinî bilgi yetersizlikleri sebebiyle terör örgütlerinin ideolojik tuzaklarına çabuk düştüğü bilinmektedir.

DEAŞ'a katılan dördüncü grup ise, örgütün hiyerarşik yapılarına dâhil olmayan, İslâm'ın cihad, şehadet, cennet gibi ulvi gayelerini bu örgütün söylem ve eylemleri üzerinden gerçekleştireceğine inandırılan gençlerdir. Örgüt, gençlerin dinî duyarlılıklarını ve heyecanlarını istismar etmekte, İslâmî kavramlar üzerinden oluşturduğu metinlerle onları kontrol altında tutup motive etmeye çalışmaktadır. Bu tür bir başlangıçla örgüte dâhil olanlar sonradan örgütün asıl amaçlarını görüp dönmek isteseler bile, içerisine düştükleri vahşet yapılanması bunu engellemektedir.

Bir baskı ve boşluk içinde oldukları görünen her dört grubun ortak özelliği, İslâm'ı sağlam kaynaklardan öğrenememiş, Ehl-i sünnetin sade, dengeli, kucaklayıcı ve kuşatıcı yaklaşımıyla tanışmamış, dinin temel kavramlarını

bilmiyor olmalarıdır. İmanın güzel ahlâk ve ibadetlerle desteklenmesi gerektiğini, müminin “elinden ve dilinden zarar gelmeyen insan” olduğunu öğrenmemeleridir. “*Ey iman edenler! Topluca barışa girin.*” (Bakara, 2/208) diye seslenen İslâm’ın, iyilik ve ihsanı emreden, zulüm ve işkenceyi yasaklayan özünü bilmemeleridir.

DEAŞ, Dinî Metinleri Nasıl Suistimal Ediyor?

Peygamber Efendimiz, İslâm’ın esaslarını öğretirken, bunların nasıl doğru anlaşılıp hayata geçirileceğini de öğretmiş, yani bir usûl belirlemiştir. Bu doğrultuda Müslümanlar, Kur’an ve Sünnetten hareketle hem inanç esaslarını hem de günlük hayata dair uygulamaların hükümlerini tespit etmek üzere birtakım kurallar belirlemişlerdir. Gelişigüzel düşüncelere, keyfi yorumlara ve düzensiz uygulamalara kapalı olan bu alan, Peygamberimiz tarafından tanzim edilmiş ve sahâbeye öğretilmiştir. Sahâbe de Hz. Peygamber’den (s.a.s.) öğrendikleri dinî hükümleri, ayet açıklamalarını ve sünnet uygulamalarını bir sonraki tâbiîn nesline aktarmıştır. İlmî birikim kuşaktan kuşağa bu şekilde

**Diğer müminlerin
hakikat
yolculuğunu
aşağılamak,
onları din ve iman
daresinin dışına
atmak, kibleye
dönen yürekleri
ya da secdeye
inen alınları küfür
ile itham etmek,
kardeşliğe
sığmaz.**

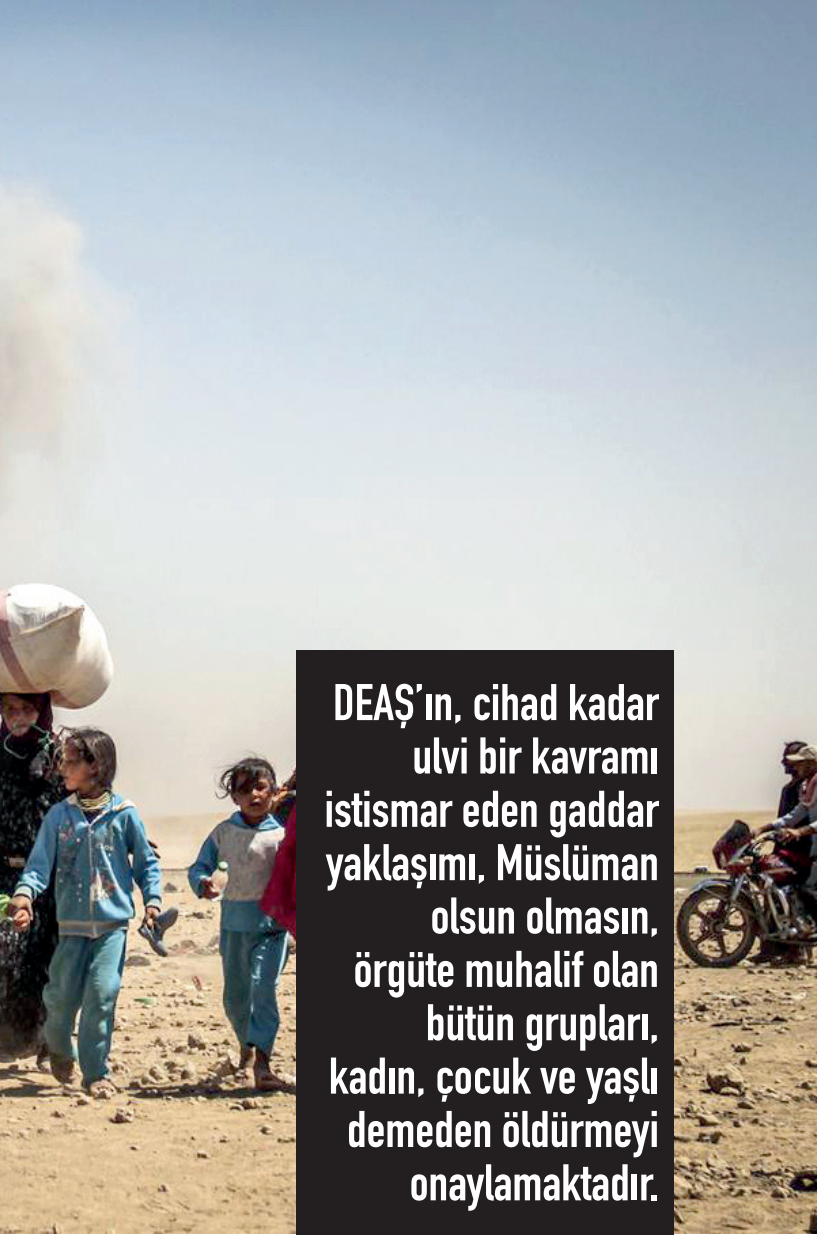
nakledilerek, İslâmî düşünce son derece tutarlı, olgun ve sağlam bir anlayış hâline getirilmiştir.

Bu sahih anlayışın dışında kalan anlama ve yorumlama teşebbüsleri, İslâm'ın maksat ve gayesini göz ardı eden ideolojik okuma çabaları daima var olmuştur. Bugün DEAŞ da arkasında ihanet ve isyan yatan iddia ve uygulamalarına destek üretmek için dinî metinleri istismar etmektedir. Burada önemli olan nokta, sözde dinî argümanlar kullanılırken hiçbir usûl ve prensibin gözetilmemesi, menfaat neredeyse oraya yönelen bir yapının üretilmesidir. DEAŞ, ayet ve hadisleri kullanırken, öncesini ve sonrasını dikkate almaksızın bağlamından koparmakta, konuyla alakalı diğer delilleri karrartmakta ve dinin temel amaçlarını dikkate almaksızın yorumlamaktadır. Aşağıda bu istismarın örnekleri verilecektir.

DEAŞ'ın Lafızcı ve Selefî Çizgisi Ne Anlam İfade Ediyor?

DEAŞ ve benzeri gruplar, kendilerini selef-i sâlihîne yani İslâm'ın ilk nesillerine nispet ederek değer kazanma ve kabul görme arayışı içerisindeyler. Bu gruplar selef içerisinde kendilerine dayanak teşkil edeceğini düşündükleri

DEAŞ'ın, cihad kadar ulvi bir kavramı istismar eden gaddar yaklaşımı, Müslüman olsun olmasın, örgüte muhalif olan bütün grupları, kadın, çocuk ve yaşlı demeden öldürmeyi onaylamaktadır.

lafızcı eğilimleri seçmektedir. Ancak DEAŞ'ın kendisini böyle bir selefi çizgiyle meşrulaştırma çabasına rağmen gerçekte beslendiği damar, Vehhâbîlik hareketidir. Bu hareket, 18. yüzyılda Muhammed b. Abdülvehhâb'ın fikirleri etrafında şekillenmiş, daha sonra dinî görünümünün altında modern zamanların bir ideolojisi hâlini almıştır.

DEAŞ'ın yazılı ve görsel yayın ağında kullandığı referanslar, katı Vehhâbî çizgiye yakın durduklarını göstermektedir. Dinin hikmet boyutunu bir kenara bırakarak sadece lafza ve şekle önem veren DEAŞ zihniyeti, taassup ve düşmanlığı körüklemektedir. Bu zihniyet, ilmin yanında irfanı, amelin yanında ahlâkı, hükmün yanında adabı bir bütün olarak göremediğinden parçacıdır. Gerçekçi, derinlikli ve yapıcı değil, ön yargılı, yüzeysel ve yıkıcıdır.

Örneğin, “*Biliniz ki yaratma da emir de yalnız O'na aittir.*” (Arâf, 7/54) ayeti, örgütün dokümanlarında Türkiye’de yapılacak seçimlerden uzak durulması hükmüne dayanak olarak gösterilmiştir.¹ Hâlbuki ayette kastedilen Yüce Allah'ın kâinat üzerindeki tasarruf ve egemenliğidir. Yeryüzünde hayatın O'nun rızasına

1 Konstantiniyye, 1437/4, s. 62.

uygun bir biçimde şekillenmesi insan eliyle olacaktır ve “halife” vasfıyla insana yürütme ve yönetme sorumluluğu yükleyen çok sayıda ayet vardır.

Bir diğer örnekte, örgütün, Kur’an’ı yüzeysel ve seçmeci bir tarzla okumayı önerdiği, hiçbir ön bilgi ve donanım olmaksızın Kur’an’a yaklaşmayı telkin ettiği görülmektedir. Bu telkin, örgütün stratejisindeki ilkesizliği gösteren çarpıcı bir örnektir. Cihad ayetlerinin hangi şartlarda ve hangi ayet grupları içinde indiği bilinmeden, Kur’an’ın cihad hakkındaki ilkeleri bir bütün olarak değerlendirilmeden, Hz. Peygamber’in cihada dair söz ve uygulamaları öğrenilmeden sadece tekil ayetleri okumak büyük hatadır. Oysa örgüt mensuplarından Ebu’l-Berâ el-Hindî bir videoda şöyle demektedir: “Mushafı açın ve cihad ayetlerini okuyun, her şey açıkça anlaşılacaktır. Bütün âlimler bana diyorlar ki ‘Bu farzdır; şu farz değildir; şu dönem cihad zamanı değildir.’ Bunların hepsini bir tarafa bırakın ve Kur’an okuyun. Cihadın ne olduğunu öğreneceksiniz!”²

2 Risâle Meftûha ile’ d-doktor İbrahim Avvâd el-Bedrî el-Mulakkab bi “Ebû Bekr el-Bağdâdî”, s. 4-5 (<http://www.lettertobaghdadi.com/14/arabic-v14.pdf>).

İnsanlığın barış içinde yaşaması için farz kılınan ibadetlerden biri olan cihadın insanları kolayca aldatıp canlı bir silaha çevrilebilmek için kullanılması ancak hastalıklı bir yorum anlayışının ürünü olabilir.

DEAŞ, Bir Müslüman'ı Nasıl Tanımlıyor?

Bir cümleyle bu soruya cevap vermek gerekirse, örgüte göre Müslüman, DEAŞ'a bağlı olan veya onun kontrolü altındaki bölgelerde yaşayan kişidir. DEAŞ'ın diğer Müslümanlara karşı tavrı, dışlayıcı, ötekileştirici ve tekfir edici-

dir. Yani örgüte itaat etmeyen, örgütün radikal söylemlerini kabullenmeyen, ibadet hayatında eksikler olan kişi DEAŞ'a göre Müslüman değildir. Çünkü örgüt ideolojisine göre, "İman; kalp ile tasdik, dil ile ikrar ve amellerin ifasından ibarettir. Bu üçünden birinin eksik olması kişiyi dinden çıkarır." DEAŞ'ın bu yanlış mümin ve Müslüman anlayışı, amelinde eksiklik gördükleri kimseleri küfürle itham etmelerine ve öldürmelerine sebep olmaktadır.

Hâlbuki Ehl-i Sünnet'in çoğunluğunu temsil eden Mâturîdî ve Eş'arî geleneğine göre, imanda asıl olan tasdiktir. Yani bir kişinin Allah'ın varlığını ve birliğini gönülden kabul

etmesi, iman esaslarına yürekten inanmasıdır. “Allah’tan başka ilah yoktur, Hz. Muhammed O’nun kulu ve elçisidir” diyerek şehadet getiren herkes mümindir. İkrar yani bunu dil ile açıkça söylemek ise imanın bir parçası olmayıp, kişinin dünyada Müslüman olarak kabul görmesi için şarttır. Ameller yani ibadetler ve iyi davranışlar ise imanın gereği ve tamamlayıcısıdır. Dolayısıyla başta tevhid olmak üzere, dinimizin esaslarını açıkça inkâr etmedikçe, bunları aşağılayıp alay etmedikçe, günahkâr da olsa, bir kimse iman dairesinden çıkmaz ve kâfir olmakla itham edilemez. Ehl-i Sünnet âlimlerimiz bu ilkeyi şöyle dile getirir: “Ehl-i kible tekfir edilmez.”

DEAŞ, Tekfir Mantığıyla Ne Kazanıyor?

“Tekfir”, bir Müslüman’ın ya da Müslüman olduğu bilinen bir kimsenin kâfir olduğunu iddia etmektir. Bu iddia tarihin çeşitli dönemlerinde ideolojik bir silah gibi kullanılmış, çeşitli gruplar muhaliflerini tekfir etmek suretiyle onları itibarsızlaştırmaya ve dışlamaya çalışmıştır. Hâlbuki Peygamberimiz, Allah’tan başka ilâh olmadığına ve kendisinin nübüvvetine inanın-

caya kadar insanlara karşı mücadele etmekle emrolunduğunu, kelime-i tevhidi söyleyenlerin kanlarının ve mallarının koruma altına alındığını, kibleye yönelip namaz kılanların Allah'ın ve Resulünün güvencesini kazandığını, dolayısıyla tekfir edilemeyeceğini belirtmiş, bir Müslüman'a kâfir diye hitap eden kimsenin kendisinin küfre gireceğini haber vermiştir (Buhârî, İman, 17, Salât, 28, Eymân, 7; Ebû Dâvûd, Cihâd, 95).

Bugün de DEAŞ, başta kendisine muhalefet eden ve kirli yüzünü açığa çıkaran yapılar olmak üzere, siyasî açıdan düşman olduğu herkesi tekfir etmektedir. Tekfir gerekçeleri arasında, seçimlere girmek, devlette kamu görevlisi olarak çalışmak, mahkemeye müracaat etmek, okula gitmek gibi sosyal hayata dair hususlar da yer almaktadır. Sağduyudan uzak bir şekilde Müslümanları tekfir edenler, Ehl-i Sünnet çizgisinin dışına çıkmakta, ümmetin birliğine ve kardeşliğine açıkça zarar vermektedir. Milyonlarca Müslüman'ı hedef alan bu tekfir mantığı, aslında örgüte hareket sahası açmakta, yıkıma ve zulme sözde dinî bir zemin oluşturmaktadır. Amaç, toplumu imanla tanıştırma ve insanlara imanı sevdirmeye değil, aksine şiddet ve terörü meşrulaştırmadır.

DEAŞ, Şirk İddiasıyla Tarihi Mirası Nasıl Yok Ediyor?

“Şirk”, kâinatı yaratan ve idare eden Yüce Allah’a bir başkasını eş ve ortak koşmak demektir. DEAŞ’ın en ciddi yanlışlarından biri, türbe ve mezar ziyaretleri ile şirk arasında bir bağ kurmaktır. Kabir ziyaretinde bulunan ve Allah’ın sevgili kullarını duaya vesile ederek yalvaranları şirk kategorisine sokan örgüt, müşriklere yönelik ayetleri bu insanlara yönelik gibi kabul etmekten çekinmemektedir.³

Kabirleri ibadet yeri hâline getirmek ve kabirdekenden birtakım isteklerde bulunmak kişiyi şirke sürükler. Ancak selam verip dua ederek Peygamber Efendimizin sünnetine uygun gerçekleştirilen bir kabir ziyareti meşrudur. Akli başında herkes bu iki uygulama arasındaki farkı bilir. Her Müslüman inanır ki, Yüce Allah zatında, sıfatlarında ve fiillerinde tektir. Yalnız O’na yalvarılır, sadece O’ndan istenir, ancak O’nun ihsan ve inayetiyle dileklere kavuşulur. Dolayısıyla ibret almak ve ölümü hatırlamak için yapılan usûlüne uygun bir kabir ziyaretinin şirke alakası yoktur.

3 Konstantiniyye, 1436/2, s.4-8.

DEAŞ'ın türbe ve kabir ziyaretleriyle şirk arasında kurduğu ilişkinin yansıması, tarihî mirası tahrip ve kültür düşmanlığı şeklinde ortaya çıkmaktadır. Bu tavrın en bariz örneği ise başta peygamberlere ait olduğu düşünülen kabir ve makamlar olmak üzere, tarihî eserlerin yıkımı olmuştur. Konuyla ilgili hadisleri tarihî ve sosyal bağlamından koparan DEAŞ, bunları kendi kabir yıkma eylemlerine alet etmektedir.

Bu yıkımdan müzelerdeki heykeller ve mabet niteliğindeki tarihî eserler de nasibini almıştır. Örgüt mensupları, eski millet ve kültürlerle ait mirası yok etmeyi, “putları yıkmak” olarak nitelendirmekte ve sözde dinî bir kisveye büründürmektedir.⁴ Hâlbuki yeryüzünde dolaşıp da tarihin izlerinden ibret almayı tavsiye eden Kur'an-ı Kerim, şöyle buyurmaktadır: *“Peki, bu inkârcılar biraz olsun dünyayı gezip dolaşmazlar mı? Hiç değilse bu sayede düşünüp uygulanacak gönüllere, gerçeği işitecek kulaklara sahip olsunlar; fakat gerçek şudur, gözler kör olamazlar da göğüslerdeki kalpler körleşirler.”* (Hac, 22/46)

4 Konstantiniyye, 1436/1, s. 25-27; 1436/3, s. 68-69; Dabiq, 1436/8, s. 22-24.

DEAŞ'ın kültürel mirası ve sanat eserlerini sözde dinî gerekçelerle tahrip etmesi, İslâm'ın kültürü, sanatı ve zarafeti içermediği fikrini dünya kamuoyunda yayma amacına yöneliktir.

Tarihî mirası tahrip eden DEAŞ, insanoğlunun farklı süreçlerde ilahî imtihan karşısında neler yaptığını ve yaşadığını anlamamıza imkân tanıyan izleri silerek tam bir basiret körlüğü sergilemektedir. Oysa başta Hz. Ömer olmak üzere, Peygamberimizin güzide ashabı, Şam ve Beyt-i Makdis bölgelerini fethettiklerinde, peygamber mezarı olarak kabul edilen binaları yıkmamış, kilise ve havralara dokunmamıştır. Abdullah b. Ömer ve Saîd b. el-Müseyyib gibi selef-i sâlihînin ileri gelenleri, Peygamberimizin minberinin yanında dua etmiştir. Selefin dinî içerikli tarihî hatıralara yaklaşımı böyleyken, kendilerini “neo-selefi” olarak tanımlayan bu terör yandaşlarının İslâm medeniyetinin doğup geliştiği şehirlerdeki hatıraları ortadan kaldırması, içler acısıdır.

DEAŞ’ın kültürel mirası ve sanat eserlerini sözde dinî gerekçelerle tahrip etmesi, örgütü kurgulayan oyun kurucuların amaçlarıyla birbir örtüşmektedir. Böylece İslâm’ın kültürü, sanatı ve zarafeti içermediği fikri dünya kamuoyunda yaygınlaştırılmak istenmekte, tarih boyunca Müslüman toplumlara yöneltilen ve batılı kaynaklarda yer verilen barbarlık iftirasının genç dimağlara aşılması hedeflenmektedir.

**Eline silahı alıp körü
körüne masum canlara
kıyanlar mücahid
olmadığı gibi, insaf ve
vicdanını yitirmiş suç
şebekelerinin işlediği
vahşet ve cinayet de
cihad değildir.**

Fiten Rivayetlerinin DEAŞ'la Ne İlgisi Olabilir?

“Fiten” rivayetleri, kıyamet yaklaştığında gerçekleşecek bazı olayları ve kıyametin habercisi olan birtakım alametleri konu alan hadis rivayetleridir. Tarih boyunca birbiriyle mücadele içerisinde olan gruplar, kendi konumlarını sağlamlaştırmak için Hz. Peygamber'in (s.a.s.) otoritesinden yararlanmayı denemiş, pek çok hadis rivayetini de bu bağlamda yorumlamış ve sinsice kullanmıştır. Çeşitli dinî ve siyasî sebeplerle ortaya çıkan sosyal kargaşa ve savaşlara dair fiten rivayetleri de bunlar arasındadır.

DEAŞ kendisine ilahî bir misyon yükleyen söylemini, kıyamete yakın Müslümanlar ve Hıristiyanlar arasında gerçekleşecek büyük bir savaşa bağlamaktadır. Kaynaklarımızda “Melhame-i Kübrâ” olarak adlandırılan bu savaşa dair rivayetleri de bağlamından koparan DEAŞ, askerî bir propaganda aracına çevirmektedir. DEAŞ'ın dayanak aldığı hadis rivayetine göre, bugün Suriye sınırları içinde kalan A'mâk veya Dâbık bölgelerinde Müslümanlarla Hıristiyanlar arasında büyük bir savaş yaşanmadan kıyamet kopmayacaktır. Hıristiyanların karşısına çıkan Müslüman

ordusu Medine'den hareket edecek ve yeryüzündeki en hayırlı kişilerden oluşacaktır. Bu çetin savaşta Müslümanlar galip gelecek, daha sonra da İstanbul'u fethedeceklerdir. Gaziler kılıçlarını zeytin ağaçlarına asmış ganimetleri taksim ederken, Deccal'ın ortaya çıktığı, geride kalan ailelerin güvende olmadığı şayiası ortaya atılacaktır. Müslümanlar Şam bölgesine dönüp savaşa hazırlandıklarında, Hz. İsa ortaya çıkacak ve Deccal'ı öldürecektir (Müslim, Fiten, 34).

DEAŞ, bu rivayete dayanarak kendisini İslâm ordusu gibi göstermekte, meşruiyet kazanmaya çalışmakta, Dâbık savaşının vaktinin geldiğini ileri sürerek gönüllüleri kendi saflarında yer almak üzere Suriye'ye davet etmektedir. Oysa canlarına kıydığı, şehirlerini harap ettiği, mallarını yağmaladığı ve zulmettiği insanlar Müslümanlardır. Kaldı ki İslâm Peygamberi (s.a.s), savaşta düşman karşısında bile erdemli bir duruşu tavsiye etmiş, sivillere dokunmayı, kadın, çocuk, yaşlı ve din adamlarını öldürmeyi yasaklamış, intikam almaya yönelik insanlık dışı davranışlara asla izin vermemiştir.

DEAŞ'ın Sözde Hilâfet Devleti İddiası Gerçekçi Olabilir mi?

Bütün dünya Müslümanlarının tek meşru temsilcisi olma iddiasıyla hareket eden DEAŞ, kendisine sözde “İslâm Devleti” adını vermiş, örgütün lideri ise sözde halifeliğini ilan etmiştir. Örgüt, Bağdâdî'nin halifeliğinin klasik İslâm literatürü ölçülerine göre de meşru olduğunu temellendirmek için yoğun bir propaganda süreci içerisine girmiş, bu meyanda kitap ve broşürler neşretmiştir. Hatta halifeliğin şartları içerisinde sayılan Kureyş kabilesine mensup olma konusuna özel bir önem atfedilerek, Bağdâdî için nesebini Hz. Hüseyin kanalıyla Allah Resûlü'ne (s.a.s) kadar dayandıran sahte bir şecere tanzim edilmiştir. Bu şecerenin uydurma olduğu daha sonra delilleriyle ispatlanmıştır.

DEAŞ'ın günümüzde bu tür bir sözde hilâfet modelini diriltmeye çalışması, aslında halifeliğin asırlar boyunca Müslüman toplumlar nezdinde kazandığı itibar ve değeri sömürme çabasından başka bir şey değildir. Hilâfet ve imamete yapılan vurgu, bu kavramların tarihî karizmasından istifade ederek örgüt yapılanmasını güçlendirmeye yöneliktir. Bu bakımdan DEAŞ'ın ortaya

koyduğu yapılanmanın hilâfet şartlarını taşıyıp taşımadığını incelemek bile anlamsızdır. Zira DEAŞ'ın hilâfet ve imamet kavramlarını kendi örgütsel amaçları için kullanılmasında da İslâm medeniyetinin birlik, beraberlik ve kardeşlik ilkelerini tahrip amacı vardır.

DEAŞ, Dâru'l-İslâm Kavramını Nasıl Çarpıtıyor?

“Dârü'l-İslâm”, Müslümanların hâkimiyeti altında bulunan ülkeleri, “dârü'l-harb” ise gayrimüslimlerin hükümrânlığı altında bulunan ülkeleri tanımlamak için kullanılan hukukî ve siyâsî kavramlardır. İslâm'ın ilk asırlarında bu iki kavramın şekillendirdiği devletler arası düzen zamanla değişmiş ve Müslümanlarla anlaşma içerisinde olan ülkeler için dâru's-sulh, dâru'l-ahd, dâru'z-zimme gibi terimler geliştirilmiştir.

Aslında tarihin belli dönemlerindeki toplumlar arası ilişkileri açıklamak ve hukukî ilkeler belirlemek için geliştirilen kavramları, olduğu gibi günümüze taşımak ve tekfirci anlayışın paravanı yapmak son derece yanlıştır. Dârü'l-İslâm ve dârü'l-harb gibi kavramlar İslâm âlimleri tarafından zaman ve coğrafyaya

bağlı olarak farklı şekillerde ele alınıp yorumlanmıştır. Bu tür kavramları günümüzün uluslararası hukukî, siyasî ve ticarî ilişkileri açısından ele almak ve İslâm bilginlerinin zengin yorum birikimiyle yeniden değerlendirmek gerekmektedir. Bugün İslâm ülkelerinin güncel siyasî yapılarını göz önünde bulunduran kavramlarla konuşmak tercih edilmelidir.

İslâm Devleti adı altında Müslümanların yegâne meşru temsilcisi olduğunu iddia eden DEAŞ, dârü'l-İslâm tabirini kendi kontrolü altında olan topraklar için kullanmaktadır. İslâm ülkeleri de dâhil, bunun dışında kalan bütün bölgeleri dârü'l-harb ilan eden örgüt, Müslümanları dünyada Allah'ın hükümlerinin uygulandığı tek yer olan kendi sahasına, sözde hilâfet topraklarına hicrete çağırılmaktadır. Elbette bu durum, örgütün kendi stratejisini güçlendirmek adına bir fıkıh kavramını istismarı anlamına gelmektedir.

DEAŞ, Cihad Kavramını Nasıl Kirletiyor?

“Cihad”, İslâm'ı tebliğ ve Müslümanca yaşama yolunda kişinin nefsiyle ve dış düşmanlarla mücadele ederken bütün çabasını sonuna

kadar sarf etmesi anlamına gelir. Dolayısıyla müminin kötüye ve kötülüğe karşı yürüttüğü her türlü mücadele, iyilik ve ilim yolunda harcadığı her türlü emek cihadın anlamına dâhildir. *“Allah yolunda gerektiği gibi cihad edin.”* (Hac, 22/78) ayeti ve *“Ellerinizle, dillerinizle ve mallarınızla cihad ediniz!”* (Nesâî, Cihâd, 48) hadisi bu kapsamlı anlamın birer örneğidir.

DEAŞ, cihadı dinî literatürde hiçbir şekilde yer almayan, işkence, zulüm, toplu kıyım ve ölüm teşhirciliği gibi insanlık dışı bir anlam dünyasıyla eşleştirmek istemektedir. Cihadın düşmanla çarpışma anlamını dahi aşan bu aşırı ve gaddar yaklaşım, Müslüman olsun olmasın, örgüte muhalif olan bütün grupları, kadın, çocuk ve yaşlı demeden öldürmeyi onaylamaktadır. DEAŞ’a göre, Kur’ânî bir kavram olan cihad sadece savaşı simgeler ve cihad yükümlülüğünü yerine getirmenin tek yolu, örgütün emrine girerek şiddet eylemlerine aktif bir şekilde katılmaktır.

Hâlbuki dinimizde cihad, öldürmenin değil diriltmenin; insanlığa barış, huzur ve esenlik getirmenin; hayata tutunma imkânı sağlamanın adıdır. Cihad, Allah yolunda seferber edilen gayrettir; hak ve hakikat uğrunda verilen mücadeledir. Mukaddesatı korumak

ve dünyadaki adaletsizliğin önüne geçmek için beden, dil, fikir ve gönülle kararlılık göstermektir.

Eline silahı alıp körü körüne masum canlara kıyanlar mücahid olmadığı gibi, insaf ve vicdanını yitirmiş suç şebekelerinin işlediği vahşet ve cinayet de cihad değildir. Bugün İslâm'ın cihad anlayışı ile yakından uzaktan alakası olmayan terör hareketlerinin cihad kavramını istismar etmeleri, İslâm hakkında korku salarak en büyük zararı Müslümanlara vermektedir.

DEAŞ'ın masum insanlara, Müslümanlara ve sivillere yönelen saldırılarını cihad olarak anması, İslâm'a karşı işlenmiş bir suçtur. Hunharca işlenen cinayetlerin İslâm'a yamanması, örgüt çıkarları doğrultusunda cihad kavramının nasıl istismar edildiğini göstermektedir. Âlemlere rahmet olarak gönderilen ve savaşın bile bir ahlâkının olduğunu insanlığa öğreten Merhamet Peygamberinin sünneti ihlâl edilirken, *“Eğer onlar barışa yanaşırlarsa sen de ona yanaş ve Allah'a tevekkül et, çünkü O işitendir, bilendir.”* (Enfâl, 8/61) buyuran bir Kitab'ın ayetleri göz ardı edilirken insanların cihada dair sağlıklı bir algı geliştirmesine de engel olunmaktadır.

Suçsuz insanların
ölümüne yol
açacak bir eylem
için kendi kendini
öldürmek asla
“şehitlik” olarak
değerlendirilemez.

Müslüman ya
da gayrimüslim
fark etmeksizin,
hiçbir insana
ve topluluğa bu
tür saldırılar
düzenlemek caiz
görülemez.

DEAŞ, İstişhad Yalanıyla Kimleri Harcıyor?

“İstişhad”, şehit olma niyetiyle ölüme gitme anlamında kullanılan bir kelime olup radikal terör örgütlerinin dilinde intihar saldırılarını anlatmaktadır. DEAŞ’a göre, bir insanın canlı bomba olarak rol aldığı intihar saldırıları, yapılması caiz olan faziletli eylemler kapsamındadır. Örgütün bu eylemleri savunması, yayılma ve korku salma stratejileri açısından işe yarar olmasındandır. Kendi ifadelerine göre “İslâm devletinin yapmış olduğu fetihlerin çoğunun kapsısını, istişhadî operasyonlar açmıştır. Dünyada benzeri görülmemiş bu özelliğe sahip tek devlet İslâm Devleti’dir. Gerek İslâm Devleti’nde gerekse başka ülkelerde hilâfet aslanlarının binlercesi bu ameli ifa etmek için sırasını beklemektedir.”⁵

Hâlbuki İslâm’ın insana tanıdığı en temel dokunulmazlıklardan birisi, can güvenliğidir. Kur’an’a göre, meşru ve hukuki bir gerekçe olmaksızın bir insanı kasten öldürmek, bütün insanlığı öldürmek gibidir. Bu fiili işleyen kimsenin cezası, içinde ebedî kalacağı cehennemdir. Allah, ona gazap etmiş, lanet etmiş ve

5 Konstantiniyye, 1436/3, s. 43.

onun için dehşetli bir azap hazırlamıştır (Nisâ, 4/93). Aynı şekilde hiç kimse kendisine emanet edilmiş olan cana bile isteye kıyamaz ve hayatına son veremez. Dolayısıyla Allah adına mücadele ettiklerini zanneden, ferasetini yitirmiş, basireti bağlanmış, aklını kiraya vermiş nice insan, intihar eylemleri ile ‘hayra koşuyorum’ derken şerre gitmekte, ‘Cennete gidiyorum’ derken Cehenneme yuvarlanmaktadır.

DEAŞ’ın şehitlik kavramını istismar edişi, tarihte “Haşhaşiler” olarak bilinen güruha tıpatıp benzemektedir. Hasan Sabbah da fedailerini kendisinin seçilmiş bir insan olduğuna inandırmış, hayal dünyasındaki kurgularına Kur’an ayetlerini delil göstermeye kalkışmış, cennet vaadiyle uyuşturduğu eli hançerli gençleri toplumun içine salarak, Müslüman’ı Müslüman’a kırdırıştır.

Oysa suçsuz ve günahsız kimselerin, kadın ve çocukların ölümüne yol açacak bir eylem için kendi kendini öldürmeyi “şehitlik” olarak değerlendirmek asla mümkün değildir. Müslüman ya da gayrimüslim fark etmeksizin, hiçbir insana ve topluluğa bu tür saldırılar düzenlemek caiz görülmez. Canlı bomba eylemlerini intihar olarak adlandırmayıp şehit olma girişimi gibi göstermek, şehitlik gibi ulvi

bir kavramın istismarından başka bir şey değildir. Zira şehitlik, İslâm'a ve Müslümanlara kasıtlı olarak cephede fiilen savaşıırken ölen veya zulüm sonucu öldürülen kimselerin eriştikleri son derece yüce bir makamdır. Masum insanları öldürmenin adı şehitlik değil, katilliktir.

DEAŞ'ın Yayınladığı Korku Videolarının İç Yüzü Nedir?

DEAŞ'ın kurbanlarını infaz ederken işkenceye başvurması ve korku salan görüntüleri medyada yayması, bir yönüyle insanları sindirme ve propaganda amaçlıdır. Terör korkudan beslenen, tehdit ve baskı ile güçlenen bir olgudur. Terörün faileri ne kadar çok sayıda insanı korkutabilir ve duygusal yıkımın boyutlarını ne kadar genişletebilirlerse, kendilerini o kadar başarılı addederler. Ancak bu uygulamalarla asıl hedeflenen, İslâm'a, onun peygamberine ve değerlerine karşı tüm dünyada bir tedirginlik oluşturmaktır.

Bu tür videoların özellikle sosyal medya kanalları üzerinden yayılması, bu mecraları daha çok kullanan gençleri İslâm'ın emniyet, güven ve şefkat veren iklimine yönelmekten alıkoymak içindir. Söz konusu vahşet görüntülerini engelleme veya sitelerden kaldırma imkânı

bulunan internet hizmet sunucularının, aksine bu videoları herkesin ulaşabileceği şekilde erişime açık tutması da meselenin bir başka çarpıcı boyutudur.

Elbette bir insanı boğazlamak ne İslâmî ne de insanîdir. Değil insana, hayvana bile eziyet etmeyi yasaklayan Peygamberimiz, savaşta dahi aşırı gitmeyi engellemiş, sefere çıkan ordusuna *“Allah’tan korkmalarını, aşırı gitmemelerini, işkenceden ve intikam hırsından uzak durmalarını, yaşlılara, kadınlara, çocuklara, din adamlarına dokunmamalarını, ağaçları kesmemelerini”* emretmiştir (Müslim, Cihad ve Sıyer, 138). Şu halde sosyal medya mecralarında işkence ve vahşet görüntülerini yayımlamanın iyi niyetle ve İslâmî prensiplerle herhangi bir şekilde irtibatı kurulamaz.

Şiddet Temelli Din İstismarıyla Nasıl Mücadele Edelim?

- Her şeyden önce insan yetiştirme düzenimizi özellikle de dinî eğitim ve terbiye yöntemimizi gözden geçirelim. Çocuk ve gençlerimize dini öğretirken, ayetlerin geliş nedenini, hadislerin söyleniş hikmetini, hedefini, diğer ayet ve hadisler arasındaki

yerini anlatalım. Dinî metinlerin bütünlüğüne dikkat eden, anlamlarını bozmayan, keyfî yorumlara müsaade etmeyen sahih kaynaklarla onları buluşturalım. 1400 yılı aşan İslâm ilim geleneği içinde oluşmuş olan dinî okuma, anlama ve yorumlama usullerinin ihmal edilmesine izin vermeyelim.

- Günlük hayatın koşuşturması ve geçim telaşı içinde çocuklarımızı ihmal etmeyelim. Onların kimlerle arkadaşlık ettiğine, vaktini nerede harcadığına, ne okuduğuna, internette ve sanal dünyada hangi ağlara dâhil olduğuna dikkat edelim. Sevgi, ilgi ve rehberliğimizden mahrum kalan gençlerin çarpık dinî bilgi sunan kanallara aldanma ve radikal örgütlerin çekim alanına girme riskinin yüksek olduğunu unutmayalım.
- Bir Müslüman'ın inancı, davranışları ve ahlakı ile kemale ereceğini, şekilden ve zahirden öteye geçmeyen uygulamaların insana fayda sağlamayacağını genç nesillere öğretelim. Sadece makam, güç, otorite, para gibi dünyevî kazanımlarla sınırlı bir hayatın Müslümanca olmadığını, İslâm'ın hem dünya hem de ahiret kazancı için

maneviyatın peşinde olduğunu zihinlerine yerleştirelim.

- İslâm'ın yalnızca Müslümanlar için değil, bütün insanlar, hatta bu kâinatı paylaşan bütün canlılar için merhameti ve adaleti öngördüğünü bilelim. İslâm'ın korku ve şiddet dini değil, aksine rahmet ve esenlik dini olduğunu anlatalım. DEAŞ ve benzeri terör örgütlerinin sebep olduğu İslamofobi ile her platformda mücadele edelim. Kaba, dışlayıcı ve tekfir edici bir dille İslâm'ın anlatılmasına müsamaha göstermeyelim. Aksine Peygamberimizin eşsiz örneğinde, zarif, kuşatıcı ve yumuşak bir üslubu dinî söyleme hâkim kılalım.
- Yüce Kitabımızın ifadesiyle, “orta/vasat ümmet” (Bakara, 2/143) olma yolunda gayret gösterelim. Aşırı uçlara savrulmayan, dengesini ve istikametini koruyan, her türlü taşkınlıktan uzak duran bir toplum olalım. Böyle bir toplumun ancak Allah'ın koyduğu sınırlara uyan, her işi yerli yerince yapan, uçlarda ve yasaklarda dolaşmamaya özen gösteren, mutedil bireylerden oluştuğunu hatırlayalım.
- Taassuptan ve sebep olabileceği her türlü fitneden uzak duralım. Taassup;

yargılamadan ve sorgulamadan bir şeye bağlanmak, doğru ve yanlış olduğunu araştırmadan o şeye bağlılığını sürdürmek ve bunun karşısındaki tüm düşünce ve anlayışları düşman ilan etmektir. Dinî bir anlayışı benimseyip sonra da onu hakikatin yegâne temsilcisi olarak görmek de taassuptur. Tek doğruyu bulan, tek kurtuluşa eren veya tek isabet eden bizim görüşümüzdür mantığı, kişileri de grupları da felakete sürükler. Diğer müminlerin hakikat yolculuğunu aşılamak, onları din ve iman dairesinin dışına atmak, kibleye dönen yürekleri ya da secdeye inen alınları küfür ile itham etmek, kardeşliğe sığmaz.

- Dinin dokunulmaz esasları ve sabiteleri dışında, bireysel ve toplumsal hayatın değişen ve gelişen ihtiyaçlarına dair Kitap ve Sünnete dayanan yeni çözüm önerileri de vardır. Bazı kavramların tarihte kalan anlamlarıyla bugüne taşınmasına, bazılarının ise anlam kaymasına uğramasına ve ideolojik menfaatler uğruna heba edilmesine izin vermeyelim.
- İslâm'ın anlaşılması ve yaşanmasında bizlere kolaylıklar sunan mezhepleri ve dinin temel esaslarıyla çelişmeyen

yorumları birer zenginlik sebebi kabul edelim. Belli bir mezhebi yücelterek diğer mezhep mensuplarına düşünce ve fikir hakkı tanımayan, hele hele fikirlerini şiddet yoluyla başkalarına benimsetmeye gayret eden mihrakların, mezhep farklılıkları üzerinden Müslümanları birbirine düşürüp parçalamaya çalıştığını bilelim.

- Yüzyıllar boyunca topraklarımızda oluşan ve dinî hayatımızı ayakta tutan Anadolu irfanına sahip çıkalım. İslâmî geleneğimizin hurafelerden uzak, sağlıklı ve sağlam kaynaklardan beslenmesine özen göstereyim. İslâm'ın erdemlerini, güzel ahlâkını, manevi derinliğini öne çıkaralım; birlik ve beraberliğimizden, kardeşliğimizden ödün vermeyelim.